

Виховний захід

« Коли гримлять гармати - музи не сплять! »

*Виховний захід, присвячений захисникам і захисницям, які
стоять на варті незалежності та суверенітету України не
тільки на полі бою, а й на літературному фронті.*

*Підготувала класний
керівник 6 класу
Хазай Н. В.*

Коли гримлять гармати – музи не сплять! (слайд 1)

Оформлення: надпис «Коли гримлять гармати – музи не сплять!», на столі вишитий рушник, збірки поезій і прози О. Бородая, фото.

Епіграф. Коли гримлять гармати,
То музи теж не сплять,
Сиреною в набатах
Аж в синю даль летять.
«Музи на війні» Ольга Калина (слайд 2)

1. Вступна частина «Мій перший вірш написаний в окопі!»

Ведучий 1. (слайд 4) Війна, що прийшла на українську землю, увірвалася до кожної оселі, відібрала тисячі життів, спотворила природу, перетворила в руїни міста і села. Проте український народ залишається незламним у титанічній битві, бо він бореться за свободу, незалежність і цілісність своєї держави. Війна не залишила байдужим жодного українця. Емоційна напруга, що зростає після кожного блоку новин, тривога за близьких та знайомих, переживання за майбутнє - все це знайоме кожному з нас. Одним з найдоступніших способів «розв'ятися» в таких умовах є поезія.

Учні по черзі декламують вірш Ліни Костенко «Мій перший вірш написаний в окопі».

Мій перший вірш написаний в окопі,
на тій сипкій од вибухів стіні,
коли згубило зорі в гороскопі
моє дитинство, вбите на війні.

Лилась пожежі вулканічна лава,
стояли в сивих кратерах сади.
І захлиналась наша переправа
шаленим шквалом полум'я й води.

Був білий світ не білий вже, а чорний.
Вогненна ніч присвічувала дню.
І той окопчик —
як підводний човен
у морі диму, жаху і вогню.

Це вже було ні зайчиком, ні вовком —
кривавий світ, обвуглена зоря!
А я писала мало не осколком
великі букви, щойно з букваря.

Мені б ще гратись в піжмурки і в класи,
в казки літять на крилах палітур.
А я писала вірші про фугаси,
а я вже смерть побачила впритул.

О перший біль тих не дитячих вражень,
який він слід на серці залиша!
Як невимовне віршами не скажеш,
чи не німою зробиться душа?! (Л. Костенко «Мій перший вірш написаний в окопі»)

Прослуховуємо запис вірша і рок – пісні.

<https://www.youtube.com/watch?v=aYCOIvbPDkU> Вірш у виконанні Тараса
Тополі лідера гурту «Антитіла»

<https://www.youtube.com/watch?v=DkAgJAj604U> Рок – пісня за вірш Ліни
Костенко

Ведучий 2. (слайд 5) Вірш «Мій перший вірш написаний в окопі» належить до ранньої поезії Ліни Василівни. Спогади про повоєнні роки ще й досі живі... Вони болісно залишили свій слід у пам'яті й серці. Це той перший вірш, що його маленька дівчинка з містечка над Дніпром написала «мало не осколком» на стіні окопу, не зберігся: упав снаряд, і стіна з великими дитячими літерами осипалася. Тяжкі втрати хвилюють душу. В цей час поетеса пише про життя і слід, що залишає людина на землі. Світ здається похмурим, безрадіним, повним знедолених. Темою поезії є зображення перших кроків війни з усіма її наслідками як чогось страшного і жахливого. Не лише сама війна калічить людей і приносить страждання, а навіть спогади про неї. Вірш сповнений щирими переживаннями та емоціями. Неможливо читати рядки віршу, не зворушившись тому, як письменниця передає емоції своєї героїні, її нерозуміння та страх від того, що не повинні бачити та відчувати діти.

2. Основна частина «Озброєні кулею і словом»

1) Вступ «Війни різні, а горе одне»

Ведучий 1. (слайд 6)

Війна, війна! І знов криваві ріки!
І грім гармат, і шаблі дзвін.
Могили, сироти, каліки і сум
покинутих руїн. (О.Олесь)

Ведучий 2. Війна 1945 – го і війна 2022 – го. Час різний, але наслідки спільні: руїни, кров, смерть, горе, відчай, біль, ненависть, страшенна ненависть до ворога.

Вірш читає Українка.

Хіба можна таке пробачити?
Ви забрали у мене хату,
Вже ніколи не усміхатимусь,
Бо немає і мами, й тата...
Хіба можна таке пробачити —
Ваші танки, ракети, міни?
Вже немає у мене братика,
Він слухняним був...та загинув...
Хіба можна таке пробачити?
У підвалі живі та мертві...
От би хлібчика хоч окрайчика,
І водички, та ще цукерку...
Хіба можна таке пробачити?
Я ж маленька іще дитина...
Та дорослою зразу стала я...
Ворог нищить усю країну...
Я все ж виживу. Постараюся.
Сонця промінь ясний побачу.
Закарбую навечно в пам'яті
І ніколи вас не пробачу!!! (Тетяна Строкач «Хіба можна таке пробачити»)

Виконати завдання за QR-кодом .

<https://learningapps.org/19812641> Початок Другої світової війни на Українських землях (створено Вікторією Горбатюк)

Вірш читає Українець. (слайд 7)

Боролись ми. Боролись наші предки.
Вже наших втрат неміряне число.
А знов свободу починай з абетки.
А знову скрізь те саме, що й було...
Ми воїни. Не ледарі. Не лежні
І наше діло праведне й святе.
Бо хто за що, а ми за незалежність.
Отож нам так і важко через те. (Л.Костенко «Берестечко»)

Ведучий 1. Наша країна сьогодні переживає найбільше випробування в своїй новітній історії – збройну боротьбу за незалежність і територіальну цілісність проти російського агресора. У цій війні ми вже маємо тисячі поранених і загиблих мужніх оборонців. Вони стоять в одному ряду з

поколіннями борців за волю і державну самостійність. Воїни Русі-України, лицарі Костянтина Острозького, козаки Петра Сагайдачного, Богдана Хмельницького та Івана Мазепи, воїни Армії Української Народної Республіки та Галицької армії Західно - Української Народної Республіки, битва під Крутами, Бабин Яр, Антигітлерівської коаліції часів Другої світової війни, Української Повстанської Армії мужньо здобували героїчні перемоги і віддавали свої життя за українську землю.

2) Поезія війни – поезія вільних.

Ведучий 2. (слайд 8) Поезія війни – поезія вільних. Україна палає, країна у вогні. Таким є наше болюче сьогодні. Всі плани полетіли шкереберть, нові реалії будують майбутнє. Не секрет, що саме трагічні події надихають людей творити. Українці не стали винятком. Поезія та пісня завжди надихали українців на боротьбу, адже всю нашу історію ми виборюємо свою свободу.

Ведучий 1. Сучасні українці вдаються до віршування та акумулюють свій біль і горе від війни у римовані рядки, які уже називають Поезією Вільних – воєнною лірикою українства XXI століття.

Робота за QR-кодом. Читання віршів із серії «Поезія вільних»

Вправа. Асоціативний куц «Поезія війни» (слайд 9)

3) Українські поети – захисники вітчизни.

Ведучий 1. (слайд 10) Написано вже близько тисячі книг про російсько-українську війну від 2014 року, написаних військовими на передовій російсько-української війни. Героїчний супротив України перед російськими загарбниками триває, але наш бойовий дух залишається на висоті! А втримати його і надихнути Захисників на ще більш запеклу боротьбу допомагають новітні українські вірші про війну, якими зараз повниться мережа. Поети України на війні й про війну. Всіх авторів літературних творів, про яких йдеться нижче, поєднує спільна незламна любов до України, яку вони виборюють і словом, і ділом.

Учень 1. Поет та перекладач Ігор Астапенко нині боєць Територіальної оборони в складі добровольчого загону «Бердичів».

Учень 2. З 2017 року поетеса і письменниця Олена Герасим'юк ще й госпітальєрка – посестра Гера.

Учень 3. Поет Максим Кривцов також захищає нашу державу в складі ЗСУ. Нещодавно на його вірш пісню випустив гурт Юркеш.

Учень 4. А поетка та музикант Єлизавета Жарікова тепер парамедик.

Учень 5. До лав захисників приєднався й поет Артем Полежака з Харкова.

Учень 6. Київський поет Сергій Рубнікович з початком великої війни теж взяв до рук зброю і захищає країну.

Учень 7. Ігор Мітров тепер не тільки пише й читає вірші, а й захищає Україну.

Учень 8. Поет Борис Гуменюк вже воював у 2014. З початком війни знову вступив до лав захисників.

Дізнайся більше про поетів - захисників! Посилання на гугл диск.

<https://drive.google.com/file/d/1I2OzdHX6bWnIU0NXCxAMjGOG6woXnWT/view?usp=sharing>

4) Олег Бородай – захисник, бард, письменник і поет.

Ведучий 2. (слайд 11) Олег Бородай: «Мій найкращий день – народився син». Як же важко йти до того дня, коли синові можна буде сказати: «Я повернувся, вже війни немає».

Вірш читає хлопчик1.

Я скоро вже буду вдома, -
Зігрію в обіймах сина.

Розвіється раптом вдома...

«Дитино моя єдина!

Як часто про тебе думав,

Як часто боліло серце!...

Розтягнутий час, мов гума:

Розлізлись в негоді берці,

Посивіти встигли скроні,

Сльоза очі теж росила...

Маленькі твої долоні

Дають мені жити силу.

Тримаю тут оборону,

Стою, щоб тобі - не знати,

Щоб ти не здригавсь від грому,

Коли з жерл плюють гармати.

Для мене це – аксіома!

Пробач за густу щетину...

Я скоро вже буду вдома, -

Обнімемось, любий синові». (О. Бородай)

Ведучий 1. Життєпис. Олег Миколайович Бородай (народився 23 травня 1971 в місті Миргороді Полтавської області) — український поет, прозаїк, музикант-бард, військовослужбовець Національної гвардії України, автор двох книг поезії і однієї книги прози, лауреат літературної премії, член Національної спілки письменників України.

Ведучий 2. З Вікіпедії. Народився у сім'ї вчителів. Навчався в Комишнянській середній школі, яку закінчив із золотою медаллю. Потім навчався на фізико-математичному факультеті Полтавського педінституту. Строкову службу ніс у Львові. Працював учителем у Харківському вищому професійному училищі №6 і НВК 112. Потім був підприємцем.

Перегляд відео до пісні.

<https://www.youtube.com/watch?v=tZXjsr8ObhA> Пісня «Вибачте рідні»

Ведучий 2. (слайд 12) Олег Бородай. Захисник.

Перегляд відео до пісні.

<https://www.youtube.com/watch?v=8oL4gmfheFo> «Пісня українських воїнів»

Ведучий 1. 2015 добровільно пішов до військкомату. Мінометник бригади «Спартан» військової частини 3017 Національної гвардії України. Військовослужбовець Олег Бородай на псевдо "Поет" поєднує службу з написанням віршів та прози. Свій позивний отримав саме через творчу діяльність, до якої підштовхнула війна.

Ведучий 2. Нині працює бусолістом. Розповідає, коли освоював обладнання допомогла цивільна професія, викладача фізики та математики: «Ті ж самі градуси, десятки, соті. Вищої математики немає, але мені все одно було легше. Спочатку я був стрільцем, звичайна піхота. А коли вже перевівся на контракт, то вже в мінометну батарею. Міномет — це артилерія ближнього бою. Він ефективний, щоб зупинити наступ. Залітає в окопи тому, що навісною траєкторією летять».

Ведучий 1. «Прильоти були і десять метрів. З різного, і Гради, і міни, і снаряди.»

Перегляд відео - інтерв'ю з Олегом Бородаєм.

<https://www.facebook.com/watch/?v=404881915686374> запис інтерв'ю

Вірш читає хлопчик2.

40 днів Смерть біснується поруч,
їй в очиці дивився не раз.
Зустрічаю світанок в дозорі...
Не хвилюйся, все буде гаразд.
В небі гуси вертаються клином,
не впізнають згори — чи сюди?!
Це війна замасковує димом
на поверхні потворні сліди.
Сотні мін пронеслися наді мною.
Звичний гул вже снарядів, свист куль...
Не зламаюсь — я сильний, я встою.
Дочекайся... 4.5.0. (07.04.2022 О. Бородай)

Прослуховування аудіо запису вірша.

<https://www.youtube.com/watch?v=RPC0UdGqJ1E> аудіозапис вірша.

Ведучий 2. (слайд 13) Бард. Учасники проекту «Культурний десант», засновником якого є Коля Серга, 2024 рік.

Ведучий 1. Культурний десант – це об'єднання артистів, яке в роки повномасштабного вторгнення виступає перед бійцями українського війська. Виступають всюди, де це можливо: в навчальних центрах, госпіталях, у фронтівій зоні чи безпосередньо «на нулі». Іноді навіть за 350 метрів до позицій ворога. Щомісяця музиканти, поети та співаки проводять приблизно 200 таких подій.

Ведучий 2. «Зазвичай виступ починається з незацікавлених поглядів. Але ми шукаємо правильні слова й композиції та граємо доти, поки не побачимо вогонь в очах бійців», – так говорить старший лейтенант Миколай Серга, засновник та керівник проекту.

Ведучий 1. Колись давно – Коля Серга, відомий у країні музикант, ведучий тревел-шоу «Орел та решка», співак і шоумен. Тепер – військовослужбовець ЗСУ, який свої таланти та вміння використовує для того, щоб підтримувати бойовий дух та ментальне здоров'я українських бійців. Загалом 90% учасників Культурного десанту мають бойовий досвід. Культура має впливати не лише на слух. Саме тому в 2022 році на Харківщині Культурний десант створив понад 200 муралів у селах та містах, які були визволені: Куп'янську, Вовчанську, Балаклію, Ізюмі.

Перегляд відео - виступу Олега Бородая.

<https://www.facebook.com/watch/?v=1144768752736271> «Музи не мовчать» музичний марафон.

Перегляд кліпу.

<https://www.youtube.com/watch?v=y0F3htPeIs4> кліп на пісню.

Ведучий 2. (слайд 14) Поет і письменник. Олег гортає свій блокнот і знову зачитує вірш. А це означає, що він там, на передовій, знову пише, і, сподіваємось, скоро побачимо його живим та неушкодженим, та завітаємо на презентацію нової книжки.

Вірш читає хлопчик3.

Вірю в нашу Перемогу!
Передній край протистоянь.
Спецоперація... А щоб ти!..
Добра і зла одвічна грань.
Прицільно б'ють і тануть роти...
Земля сполохано тремтить.
В руїнах Маріуполь, Буча...
Мов саранча, рашистська гидь.
Минає повз пора квітуча.
Як кажуть, час тепер за нас.
Гучний розмай!.. Тримайся, брате!
Війна жорстока, без прикрас, —
у піддавки — не будем грати. (21.04.2022 О. Бородай)

Ведучий 1. (слайд 15) Вірші та бардівські пісні почав писати на війні. Учасник багатьох заходів, концертів та фестивалів.

Учень 1. Влучна не тільки куля, але і слово. «Романтика війни, адреналін! Огиду, клята, викликає зблизька».

Учень 2. «У надії потрапити згодом до раю/ однією ногою у пеклі стою».

Учень 3. Місточком до нових книжок Олега – коротке риторичне запитання: «Скільки ще триватиме ця проклятуща війна?»

Ведучий 2. Лауреат літературно-мистецької премії імені В. Симоненка у номінації «Література» (2022). Лауреат фестивалю в Сватово «Слобідський спас» та конкурсу бардівської пісні в Деркачівському районі. Видавався в

багатьох альманахах. Автор книг поезії «Відлуння» та «Релаксація душі». Трилогія «Вогневий вал». Також на свої тексти накладає музику та співає побратимам. Олег Бородай каже, творчість на війні є для нього віддушиною:

Учень 4. «Де ти можеш поділитися найсокровеннішим, де ти можеш передати свої душевні переживання. Їздив виступав в нашому батальйоні. І коли бачиш, що суворі воїни, з якими ти не один раз бачився в тому ж Роботине, сприймають тебе, те, що ти говориш, співаєш. Це видно по очах. І розумієш, що це все не даремно».

Ведучий 1. Після кількох презентацій власних книг, що поєднувалися з лікуванням і реабілітацією, Олег дістав звістку: в Києві його прийняли до Національної Спілки письменників України.

Ведучий 2. (слайд 16) Гість у рідній школі. Світла й тепла зустріч відбулася, бо лунали ліричні пісні під гітару про кохання, рідних та близьких, про побратимів. Кожен вірш Олег Бородай супроводжував розповіддю про час написання, місце та події, що відбувалися в той момент. Поетичне слово та правда про війну з перших вуст воїна звучали надзвичайно щемливо.

Пройдусь по полю, торкнуся жита.
Відлунням бою земля укрита.
Важке колосся згинає стебла,
його волосся від сонця тепле.
Зерно б зібрати – і в паляницю!..
Та проти «брата» беру рушницю.
Летить геть, круки! Чекає мати.
А ці ж бо руки – не щоб вбивати.
Устою всоте – за щастя сина.
... А поле жовте, а небо – синє. (2018 О. Бородай)

Ведучий 1. Надзвичайно зворушливо – гість роздавав автографи, розписуючись на дитячих долонях.

5) Наступна сторінка історії України – мирне життя. (слайд 17)

Завдання. Хмара слів.

Вчитель. Напиши сенкан до слова МИР. (зайди за посиланням https://padlet.com/nataly181267_/padlet-36pcdkiynimlyj9o)

Наприклад.

1. Мир.
2. Вічний, справедливий.
3. Боротися, жити, прагнути.

4. Хотіти миру ---- боятися війни.
5. Злагода.

Українець і українка (по черзі читають рядки вірша)

Загадаю бажання, найдорожче у світі!
Щоб настав мир в країні, і не гинули діти,
Щоб під небом блакитним колосилися ниви,
Щоб всміхалися люди й жили дружно, щасливо.
Щоб не плакали мами у журбі над синами,
Перемога настала в боротьбі з ворогами.
Щоб старенькі в достатку всі свій вік доживали,
Щоб і пісня, і слово українські звучали.
Щоб країна розквітла, незалежна і вільна.
Хай здійсниться бажання це моє неодмінно! (Т. Строкач «Загадаю бажання»)

3. **Етап заходу. Заклучна частина «Не пиши мені про війну! »**

4.

Ведучий 1. (слайд 18) Павло Вишебаба – лідер гурту «One Planet Orchestra» та відомий екоактивіст. Нині він стоїть на обороні нашої країни, пише вірші та викладає в мережі життєствердні відео. А ще продовжує писати пісні.

Ведучий 2. Павло Вишебаба «Донька запитала, про що написати мені в листі...». Поет їй відповів:

Вірш читає дівчинка 1.

Тільки не пиши мені про війну,
розкажи, чи є біля тебе сад,
чи ти чуєш коників і цикад,
і чи повзають равлики по в'юну.

Як у тих далеких від нас краях,
називають люди своїх котів?
Те, чого найбільше би я хотів,
щоб не було суму в твоїх рядках.

Чи цвіте там вишня та абрикос?
І якщо подарують тобі букет,
не розказуй, як бігла ти від ракет,
розкажи, як добре нам тут жилось.

Запроси в Україну до нас гостей,
всіх, кого зустрінеш на чужині,
ми покажемо кожному по війні,
як ми вдячні за спокій своїх дітей. (Павло Вишебаба «Донці»)

Перегляд відео до вірша.

<https://www.youtube.com/watch?v=ybWS0zwfsn4> Павло Вишебаба «Донці»

Ведучий 1. (слайд 19) Наші серця стукають в унісон: дружньою підтримкою, добрим словом, світлою молитвою та щирою допомогою. Усіма зусиллями ми наближаємо день перемоги добра над злом, любові над жорстокістю, правди над нечувано огидною брехнею. Всі ми – частинка великого волелюбного серця України. Такі різні за характером, захопленнями, баченням, світосприйняттям, віросповіданням... Але, на сьогодні у кожного з нас невимовне горе – війна і найзаповітніше бажання – мирне небо над Ненькою Україною. Ми свято віримо, що з Божою допомогою переможемо брехливого і нікчемного у своїй сутності, жалюгідного у своїх баченнях та прагненнях ворога. І у кожного син, брат, батько чи просто знайомий обов'язково повернеться в рідну домівку.

Вірш читає дівчинка2.

А ти живи, бо, знаєш, треба жити,
Вдихни єство усім смертям на зло.
Для тебе світ оцей дарує квіти,
Для тебе сонце кутик підняло.
Це ти комусь - опора і надія,
Це ти найкращий син, коханий, брат.
Нехай Чумацький Шлях тобі зоріє,
Як будеш повертатися назад.
Вертайсь туди, де небо синє-синє,
Де мак цвіте у полі за селом.
Де не схололи гнізда журавлині.
А ти вертайсь усім смертям на зло. (12. 11. 2024 @НатаЛія)

Ведучий 2. Ми вистоїмо! Такий народ не здолати!

Ведучий 1. У нас спільна мета і помисли: від маленької дівчинки, яка своїми тендітними ручками, допомагаючи матусі, ліпить вареники для героя-татуса до старенького дідуся, який голірuch зупиняє танк ненависного ворога, захищаючи рідне чи місто. Нас не здолати!

Учні по черзі читають вірш.

Коли гримлять гармати, музи не мовчать,
а відкривають волонтерський чат.
Ось номер картки, скоро буде звіт.
Ось ніч на кордоні, машина потрібна на схід.

У кут забившись, б'ється серця звір.
А в неї — брат. А в неї — збір.
І коли навесні її небо роздерло слідами ракет,
спакувала рюкзак і дістала велосипед,
завантажила карту району, вперед.
Ось адреси, на кожну зібрали пакет.

Їхні сльози на сходах, довгий вдячності слід,
Чийсь врятований кіт, перевернутий світ.
І повітря квітневе, вперемішку пил і піт.

Вона їде додому. У неї на сході — брат.
Вдома — склад. На душі — турнікет,
Щоб спинити цей біль, перекрити думки.
В неї збір. В неї звір — чийсь врятований кіт.
Її дім тепер — ціль для ракет.

Коли гримлять гармати, музи не мовчать —
а посять звіт,
читають чат, наливають із термоса чай
і збирають докупи цей світ.
І для брата — пакунок на схід. (Олена Павлова)

Ведучий 2. Незламні духом, нескорені та свободолюбиві ми захищаємо найцінніше – Батьківщину! Від отчого порогу до найвіддаленішого, але такого рідного куточку ЄДИНОЇ УКРАЇНИ ми згуртовані величним прагненням СВЯТОЇ ПЕРЕМОГИ!

Ведучий 2. Сучасну історію України, історію боротьби за свободу і незалежність, пишуть не лише історики. Вона залишиться на віки у віршах, піснях і прозових творах геніальних людей, що стали на захист Батьківщини і зі зброєю в одній руці, а з пером в іншій.

Учні по черзі читають вірш.

Коли гримлять гармати,
То музи теж не сплять,
Сиреною в набатах
Аж в синю даль летять.

Під зриви ураганів
І градів - канонад,
Під стогін від поранень
Смертельних променад,

Показують дорогу
У знищених житах.
Вперед до перемоги,
Бо це – єдиний шлях!

Куди тут відступати:
Ми на своїй землі!
І мусим захищати -
Кругом все у вогні.

Потрібно боронити,
Бо хто ще як не ми,
Щоб ворога убити
Й настав скоріше мир (Ольга Калина)

Ведучий 2. (слайд 20) Незламні духом, нескорені та свободолюбиві ми захищаємо найцінніше – Батьківщину! Від отчого порогу до найвіддаленішого, але такого рідного куточку ЄДИНОЇ УКРАЇНИ ми згуртовані величним прагненням СВЯТОЇ ПЕРЕМОГИ!

Ведучий 1. Слава Україні!

Ведучий 2. Героям слава!

Всі відео до презентації взято з різних джерел мережі Інтернет.

Світлини: із особистої сторінки О. Бородая в соцмережах; ілюстрації з мережі Інтернет; власні світлини.

Вірші О. Бородая із збірки «Релаксація душі» та із особистої сторінки в соцмережах; інших авторів - з мережі Інтернет.